

Sociale inclusie: praktijk & wetenschap in wisselwerking

Programma

9u	onthaal
9u30	Verwelkoming
9u40	Sociale inclusie: betekenis en evoluties prof. dr. Jos Berghman, K.U.Leuven
10u15	Onderzoek, onderwijs en welzijn: het kennisnetwerk Sociale Inclusie Associatie KULeuven (Eric Goubin, MEMORI-KHMechelen)
10u30	Onderzoeksnetwork Sociale Inclusie: voorstelling actielijnen
11u	Pauze
11u30	Workshopronde 1
12u20	Lunch
13u30	Workshopronde 2
14u20	Workshopronde 3
15u10	Pauze
15u30	Panelgesprek & zaaldiscussie i.v.m. beleids- en onderzoeksprioriteiten aangaande Sociale Inclusie, met beleidsmensen en redacteurs van de vakpers. Afronding door dhr. Steven Vanackere, Vlaams Minister van Welzijn
16u30	Drink

	Workshopreeks 1 (11u30 - 12u20)	Workshopreeks 2 (13u30 - 14u20)	Workshopreeks 3 (14u20 - 15u10)
Armoede			
1	Leven (z)onder leefloon: naar een proactieve aanpak van financiële onderbescherming <i>Katrien Steenssens en Leen Sannen (HIVA K.U.Leuven)</i>	Sociale uitsluiting in dimensies: bedelen en kinderarbeid als informeel werk <i>Stef Adriaenssens en Jef Hendrickx (PRAGODI-HUBrussel)</i>	Empowerment en ervaringsdeskundigen in armoede <i>Barbara Demeyer (HIVA K.U.Leuven)</i>
Senioren			
2	Inclusieve ondersteuning voor ouder wordende personen met een verstandelijke beperking <i>Joris Van Puyenbroeck (PRAGODI- HUBrussel)</i>	Sociale marketing & gezondheids promotie bij jonge ouderen <i>Annick Vanhove (MEMORI-KHMechelen)</i>	Zorg om mantelzorg <i>Lieven De Maesschalck (KHKempen)</i>
Onderwijs			
3	Hoe kunnen docenten studiematerialen toegankelijker maken? <i>Nadia Diraä (Docarch-K.U.Leuven)</i>	Diversiteit in het hoger onderwijs: kansengroepen en/of inclusiebeleid <i>Katrien Meireman (KHLeuven) en Jo Bastiaens (CIMIC-KHMechelen)</i>	Zorgen van leerkrachten, zorgen voor klasse(n)? <i>Loth Moens, Karin Bultiauw en Dirk Smits (PRAGODI-HUBrussel)</i>
Communicatie & technologie			
4	Het internet toegankelijk gemaakt: "Internet inclusief" en "toegankelijkheidsmonitor" <i>Jan Dekelver en Jo Daem (K-Point KHKempen)</i>	Welzijnscommunicatie in steden en gemeenten <i>Eric Goubin en Steven Wellens (MEMORI-KHMechelen)</i>	Toegankelijke informatie en communicatie voor doelgroepen met een handicap <i>Leen Haesaert (MEMORI-KHMechelen)</i>
Diversiteit			
5	Innovatief aan de slag in de gevangenis: van interculturele training tot Jail-TV <i>Annet Daems (MEC-KHMechelen) en Fanny Matheusen (CIMIC-KHMechelen)</i>	Hulpmiddelen voor personen met een sensorïele handicap <i>Prof. Dr. Jan Engelen (Docarch K.U.Leuven)</i>	Inclusief beleid op de werkvloer <i>Gunilla De Graef (CIMIC-KHMechelen)</i>

Onderzoeksnetwork Sociale Inclusie

Het Onderzoeksnetwork Sociale Inclusie is een samenwerkingsverband van:

- DocArch, KULeuven (ESAT)
- Hoger Instituut voor de Arbeid (HIVA), KULeuven
- KHLeuven
- K-Point, KHKempen
- MEMORI & CIMIC, KHMechelen
- PRAGODI, HUBrussel

Deze instellingen werden binnen de Associatie KULeuven erkend als onderzoekszwaartepunt Sociale Inclusie. Dit betekent dat ze bevoorrechte partners voor elkaar zijn in het uitwisselen van kennis en expertise, en ze samenwerken op het vlak van onderzoeks- en dienstverleningsprojecten.

De leden van ons consortium ontwikkelden de afgelopen jaren activiteiten rond vier kernthema's:

- **Dienstenmarketing en -communicatie voor kansengroepen**
Overheden, dienstverlenende instellingen, bedrijven... horen in de bekendmaking van hun activiteiten, diensten, voorzieningen e.d. rekening te houden met de eigenheid van doelgroepen. Effectvolle marketing en communicatie veronderstelt gerichte en aan de doelgroep aangepaste kanalen.
- **E-inclusie**
De digitale kloof bestaat nog steeds, is een behoorlijk complexe materie en blijkt zeer nauw gelieerd met de thematiek van kansengroepen. E-inclusie slaat op onderzoek & ondersteuning m.b.t. oorzaken en aanpak van de digitale kloof. Verschillende deelnemers van ons consortium zijn betrokken bij Europese, Belgische en Vlaamse projecten op dit vlak.
- **Technologie en ondersteuning voor kansengroepen en voor personen met een handicap**
Technologische instrumenten en adequate vormen van ondersteuning kunnen een enorme hulp zijn voor personen met een handicap om volwaardiger aan de samenleving te kunnen participeren. De toegankelijkheid en bruikbaarheid van informatie, diensten of voorzieningen staat of valt hier vaak mee. We volgen, onderzoeken en delen de nieuwste technologische inzichten en vormen van ondersteuning op dit terrein.
- **Sociale inclusie en diversiteit binnen organisaties (inclusieve organisatiecommunicatie)**
Sociale inclusie stelt zich niet alleen op het niveau van marketing en communicatie naar "externe" doelgroepen. Ook binnenin bedrijven, overheidsorganisaties en niet-commerciële instellingen is dit een belangrijk thema. Het kan dan net zo goed gaan over knowhow om bv. personeel van allochtone afkomst aan te trekken en te integreren, als om het onderzoeken en begeleiden van attitudes en gedragingen van personeel of bestuursleden naar kansengroepen.

Situering

Deze conferentie richt zich tot het **brede welzijnswerk en de sociaal-culturele sector**. Beleidsmensen, medewerkers, onderzoekers en docenten maken op deze conferentie kennis met de **meest actuele onderzoeksbevindingen en dienstverleningsactiviteiten** van het Onderzoeksnetwork Sociale Inclusie van de Associatie K.U.Leuven. Als u graag op de hoogte blijft van innovatieve en andere relevante ontwikkelingen aangaande sociale inclusie, zal deze conferentie u ongetwijfeld inspireren.

Diversiteit

Sociale uitsluiting heeft vele gezichten. We leven in een tijd van globalisering, met enerzijds verwachtingen op economisch en technologisch vlak, maar anderzijds met een aantal demografische en sociale implicaties: de bevolking vergrijs, een groter aandeel in de bevolking is van etnisch culturele minderheden, het aantal personen met een of andere handicap neemt toe, bestaande en nieuwe vormen van kansarmoede vragen aandacht.

De partners van het onderzoeksnetwork Sociale Inclusie realiseerden de afgelopen jaren heel wat onderzoek en dienstverlening rond aspecten van kansarmoede en kansengroepen.

Nieuwe ondersteuningsvormen en dito technologieën werden in deze context ontwikkeld en genereerden nieuwe kennis en perspectieven. De bijhorende aanbevelingen bieden een sterke meerwaarde in de strijd tegen sociale uitsluiting.

Programma

9u	onthaal
9u30	Verwelkoming
9u40	Sociale inclusie: betekenis en evoluties prof. dr. Jos Berghman, K.U.Leuven
10u15	Onderzoek, onderwijs en welzijn: het kennisnetwerk Sociale Inclusie Associatie KULeuven (Eric Goubin, MEMORI-KHMechelen)
10u30	Onderzoeksnetwerk Sociale Inclusie: voorstelling actielijnen
11u	Pauze
11u30	Workshopronde 1
12u20	Lunch
13u30	Workshopronde 2
14u20	Workshopronde 3
15u10	Pauze
15u30	Panelgesprek & zaaldiscussie i.v.m. beleids- en onderzoeks-prioriteiten aangaande Sociale Inclusie, met beleidsmensen en redacteurs van de vakpers. Afronding door dhr. Steven Vanackere, Vlaams Minister van Welzijn
16u30	Drink

	Workshopreeks 1 (11u30 - 12u20)	Workshopreeks 2 (13u30 - 14u20)	Workshopreeks 3 (14u20 - 15u10)
Armoede	Leven (z)onder leefloon: naar een proactieve aanpak van financiële onderbescherming <i>Katrien Steenssens en Leen Sannen (HIVA K.U.Leuven)</i>	Sociale uitsluiting in dimensies: bedelen en kinderarbeid als informeel werk <i>Stef Adriaenssens en Jef Hendrickx (PRAGODI-HUBrussel)</i>	Empowerment en ervaringsdeskundigen in armoede <i>Barbara Demeyer (HIVA K.U.Leuven)</i>
1			
Senioren	Inclusieve ondersteuning voor ouder wordende personen met een verstandelijke beperking <i>Joris Van Puyenbroeck (PRAGODI- HUBrussel)</i>	Sociale marketing & gezondheidspromotie bij jonge ouderen <i>Annick Vanhove (MEMORI-KHMechelen)</i>	Zorg om mantelzorg <i>Lieven De Maesschalck (KHKempen)</i>
2			
Onderwijs	Hoe kunnen docenten studiematerialen toegankelijker maken? <i>Nadia Diraä (Docarch-K.U.Leuven)</i>	Diversiteit in het hoger onderwijs: kansen-groepen en/of inclusiebeleid <i>Katrien Meireman (KHLeuven) en Jo Bastiaens (CIMIC-KHMechelen)</i>	Zorgen van leerkrachten, zorgen voor klasse(n)? <i>Loth Moens, Karin Bultiauw en Dirk Smits (PRAGODI-HUBrussel)</i>
3			
Communicatie & technologie	Het internet toegankelijk gemaakt: "Internet inclusief" en "toegankelijkheidsmonitor" <i>Jan Dekelver en Jo Daem (K-Point KHKempen)</i>	Welzijnscommunicatie in steden en gemeenten <i>Eric Goubin en Steven Wellens (MEMORI-KHMechelen)</i>	Toegankelijke informatie voor doelgroepen met een handicap <i>Leen Haesaert (MEMORI-KHMechelen)</i>
4			
Diversiteit	Innovatief aan de slag in de gevangenis: van interculturele training tot Jail-TV <i>Annet Daems (MEC-KHMechelen) en Fanny Matheusen (CIMIC-KHMechelen)</i>	Hulpmiddelen voor personen met een sensorïele handicap <i>Prof. Dr. Jan Engelen (Docarch K.U.Leuven)</i>	Inclusief beleid op de werkvloer <i>Gunilla De Graef (CIMIC-KHMechelen)</i>
5			

Overzicht workshops

Cluster 1: Armoede

Leven (z)onder leefloon: naar een proactieve aanpak van financiële onderbescherming

Katrien Steenssens en Leen Sannen, HIVA K.U.Leuven

In deze lezing lichten we financiële onderbescherming toe aan de hand van de resultaten van een recent tweeledig onderzoek. In het eerste deel bespreken we de bevindingen op basis van kwantitatieve en kwalitatieve data. Deze inzichten vormen de inspiratiebron voor een aantal aanbevelingen voor een bestrijdingsbeleid van onderbescherming en voor verder onderzoek omtrent dit thema. In het tweede deel stellen we het methodiekboek voor dat werd ontwikkeld om praktijkwerkers te ondersteunen. Het reikt concrete handvatten en veel praktijkvoorbeelden aan voor de ontwikkeling van proactief handelen in de strijd tegen financiële onderbescherming.

Sociale uitsluiting in dimensies: bedelen en kinderarbeid als informeel werk

Stef Adriaenssens en Jef Hendrickx, PRAGODI-HUBrussel

Bedelaars zijn in onze steden nog steeds aanwezig. Sinds de jaren '90 is deze kwetsbare groep evenwel sterk gediversifieerd en veranderd van uitzicht. De problematiek is er hierdoor niet eenvoudiger op geworden. In deze sessie bespreken we de voornaamste resultaten en besluiten van een onderzoek naar Brusselse werklozen. De verschillen in en dimensies van sociale uitsluiting en armoede van de verscheiden groepen onder de bedelaars komen aan bod.

Daarbij zoomen we ook in op een opvallend en relatief nieuw verschijnsel: kindbedelaars en bedelende ouders met kinderen. We koppelen de verscheidenheid aan problemen en achtergronden ook terug naar de nood aan een gedifferentieerde aanpak.

Empowerment en ervaringsdeskundigen in armoede

Barbara Demeyer, HIVA K.U.Leuven

In deze workshop wordt de relatie onderzocht tussen het empowerment-idee en de methodiek van het werken met ervaringsdeskundigen in armoede. Wat betekent

dit voor de personen zelf, voor de collega-hulpverleners, voor de organisatie en voor de bredere samenleving? Op welke wijze worden controle over het eigen leven, kritisch bewustzijn en participatie - 3 kern-elementen van empowerment - via deze methodiek hersteld en/of geïnstalleerd?

Cluster 2: Senioren

Inclusieve ondersteuning voor ouder wordende personen met een verstandelijke beperking

Joris Van Puyenbroeck, PRAGODI- HUBrussel

Voldoet het huidige aanbod aan voorzieningen en diensten om mensen met een handicap ouder te laten worden op de plaats die ze zelf kiezen? Zijn bejaardentehuizen in staat aangepaste zorg te verlenen voor specifieke doelgroepen? Hebben voorzieningen voor mensen met een handicap voldoende middelen om zich aan te passen aan het ouderwordingsproces van hun bewoners? De praktijk leert dat het antwoord vaak 'neen' is. Sinds oktober '07 loopt in de regio Waasland (Oost-Vlaanderen) een onderzoek naar de mogelijkheid om zorg voor oudere mensen met een verstandelijke beperking 'inclusief' te organiseren. We vragen ons met alle betrokken actoren af wat de knelpunten en mogelijke oplossingen zijn op vier domeinen: 1° wonen 2° werken/ dagbesteding/vrije tijd 3° vrienden en familie en 4° gezondheid/verzorging.

Sociale marketing & gezondheids-promotie bij jonge ouderen

Annick Vanhove, MEMORI-KHMechelen

Welke communicatiestijl hanteren gezondheidswerkers best als ze jonge ouderen willen aanzetten tot een gezonde levensstijl? Uit onderzoek blijkt dat een doelgroep-gerichte communicatiecampagne alléén geen garantie op succes biedt. Een sociale marketingaanpak kan wel leiden tot duurzame gedragsveranderingen. We focussen op de levensstijl van jonge senioren en lichten de ondersteunende kracht van marketing-instrumenten toe bij gezondheidspromotie naar jonge ouderen.

Zorg om mantelzorg

Lieven De Maesschalck, KHKempen

Mantelzorg komt meer en meer onder druk te staan. Enerzijds neemt het aantal zorgbehoevende ouderen en personen met ouderdomsgerateerde aandoeningen snel toe. Anderzijds wordt het draagvlak in de mantelzorg veeleer smaller dan breder. De huidige generatie mantelzorgers wordt ouder terwijl er minder jongeren zijn om hen aan te vullen. Hoe past dit alles in dit technologische tijdperk?

Cluster 3: Onderwijs

Hoe kunnen docenten studiematerialen toegankelijker maken?

Nadia Diraä, Docarch-K.U.Leuven

Hogescholen en universiteiten besteden steeds meer aandacht aan de toegankelijkheid van hun onderwijsondersteunende systemen en webportalen. Maar het is minstens even belangrijk dat de documenten op bv. een leerportaal, toegankelijk zijn voor alle studenten, ook voor deze met een leesbeperking. In het kader van een Onderwijsondersteunend project werd een document, gebaseerd op de internationale WAI documenten en de Belgische Anysurfer richtlijnen, uitgewerkt voor docenten en assistenten. We lichten de voornaamste richtlijnen nader toe.

Diversiteit in het hoger onderwijs: kansengroepen- en/of inclusiebeleid

Katrien Meireman (KHLeuven) en Jo Bastiaens (CIMIC-KHMechelen)

In het onderzoeksproject "Instroom en doorstroom van alloctonen in het beroepsgericht hoger onderwijs" brachten we de specifieke knelpunten voor de instroom en doorstroom van alloctone studenten in kaart. De onderzoeksresultaten droegen er o.m. toe bij om het begrip alloctoon te problematiseren, maar om tegelijk ook methodieken te ontwikkelen voor een breed gedragen diversiteitsbeleid binnen de hogeschool.

Zorgen van leerkrachten, zorgen voor klasse(n)?

Loth Moens, Karin Bultiauw en Dirk Smits, PRAGODI-HUBrussel

Leerkrachten maken zich zorgen over het presteren en functioneren van heel wat leerlingen. Tijdens deze presentatie geven we een indicatie van hoeveel en welke zorgvragen er leven bij een leerkracht lager onderwijs, en hoe men er in de klas, school en buiten de school aan probeert te verhelpen. We bespreken de verschillende hulpmatregelen en de waardering ervan door de leerkrachten. Tijdens de sessie maken we zorg voor leerlingen verder concreet met een inclusievoorbeeld vanuit lessen lichamelijke opvoeding.

Cluster 4: Communicatie & technologie

Het internet toegankelijk gemaakt: "Internet inclusief" en "toegankelijkheidsmonitor"

Jan Dekelver, K-Point KHKempen Jo Daems, K-Point KHKempen

Heel wat mensen, 'met' en 'zonder' beperking ondervinden problemen bij het consulteren van informatie op het internet. Liefst 96% van de Belgische websites is ontoegankelijk. Dit werd vastgesteld door 65 studenten van de KHKempen die, in samenwerking met Anysurfer, meer dan 200 commerciële Belgische websites screenden op toegankelijkheid. Met het rapport "toegankelijkheidsmonitor" reiken we de belangrijkste aandachtspunten aan. Aansluitend ging het project "Internet Inclusief" op zoek naar de problemen die personen met een verstandelijke beperking ondervinden bij het opzoeken van informatie op het internet. Dat leidde tot tips die de informatiesnelweg niet alleen voor de onderzochte doelgroep maar ook voor andere internetgebruikers toegankelijker maakt.

Welzijnscommunicatie in steden en gemeenten

Eric Goubin en Steven Wellens, MEMORI-KHMechelen

Op lokaal vlak bieden steden, gemeenten en de OCMW's heel wat welzijnsvoorzieningen aan. Daarbij beoogt men zowel de brede bevolking als specifieke, vaak moeilijke

bereikbare doelgroepen. De organisatie van een "Sociaal Huis" is hier een erg actueel beleidsthema. Op basis van verschillende communicatieaudits en met inbreng van bevindingen uit doelgroepenonderzoek, geven we een overzicht van de belangrijkste aandachtspunten voor lokale welzijnscommunicatie.

Toegankelijke informatie en communicatie voor doelgroepen met een handicap

Leen Haesaert, MEMORI-KHMechelen

Minstens 1 op 10 mensen heeft een handicap. Met de vergrijzende maatschappij zal deze verhouding gestaag stijgen en zullen steeds meer mensen geregeld specifieke hindernissen voor deelname aan de informatiesamenleving ondervinden. Volwaardig burgerschap kan hierdoor in het gedrang komen. Op basis van onderzoek en de contacten met het werkveld, brengen we in kaart welke aandachtspunten zich hier stellen. Aansluitend geven we aan welke initiatieven overheidsinstellingen en social profit organisaties kunnen ontwikkelen om hun informatie en communicatie toegankelijk te maken voor personen met een handicap.

Cluster 5: Diversiteit

Innovatief aan de slag in de gevangenis: van interculturele training tot Jail-TV

Annet Daems, MEC-KHMechelen Fanny Matheusen, CIMIC-KHMechelen

Deze workshop gaat in op twee projecten, die werden opgezet i.s.m. de Rode Antraciet. CIMIC werkte een train-the-trainer cyclus interculturele training uit voor de medewerkers van de Rode Antraciet. Deze organisatie organiseert sport en vorming voor gedetineerden en medewerkers in de gevangenis. Niet minder dan 40% van de gedetineerden is van alloctone oorsprong. Naast een vraag naar kennis en begrip van specifieke culturen en religieuze tradities (multicultureel samenleven), is er een concrete vraag naar methodische insteken om om te gaan met racisme en interculturele communicatie in de gevangenis.

JailTV betreft een ander project. Het is de 'roepnaam' van een intern televisiekanaal

in de gevangenis van Mechelen. Het heeft als doel gedetineerden te informeren en de communicatie met de gevangenis-medewerkers te verbeteren. Op korte termijn leren gedetineerden de technische competenties van het televisie maken, op langere termijn moet dit hun maatschappelijke reïntegratie bevorderen.

Hulpmiddelen voor personen met een sensorïele handicap

Prof. Dr. Jan Engelen, Docarch K.U.Leuven

De gigantische hoeveelheid documenten die de laatste jaren elektronisch beschikbaar gekomen is, kan voor een grote groep mensen met een visuele of auditieve beperking een enorme verrijking betekenen. Voor deze doelgroepen bestaan er op dit ogenblik zeer diverse hulpmiddelen waarmee zij tot die informatie toegang kunnen krijgen. U krijgt een kort overzicht van wat kan (of nog niet kan) met deze gespecialiseerde apparatuur. We besteden ook aandacht aan de implicaties hiervan voor de werking van dienstverlenende organisaties. Als casus lichten we de pas verschenen audiokrant nader toe.

Inclusief beleid op de werkvloer

Gunilla De Graef, CIMIC-KHMechelen

Onze samenleving wordt steeds diverser. Talen, huidskleuren, levensbeschouwingen, gezinsvormen, vrijetijdsbeoefening, ... alles wordt 'veelvormiger'. Hoe gaan we met deze verschillen om, hoe zetten we ze in als motor voor de toekomst? Moet alles dan 'anders'? En welke gevolgen heeft dat voor onze 'identiteit', als individu, maar ook als vereniging of organisatie? Hoe creëren we een synergie tussen ieders noden, behoeften en competenties? En hoe komen we tot een echt inclusief beleid? In deze interactieve sessie willen we samen een eerste blik werpen op de plaats én de meerwaarde van diversiteit in onze organisatie. We staan o.a. stil bij elementen als bewustwording, draagvlak en een procesmatige benadering.

Kostprijs & info

Deelname aan de conferentie kost 90 Euro.
U ontvangt een factuur nadat u zich inschreef
via onze website.

Voor praktische info i.v.m. de conferentie:

- diane.rijmenants@khm.be
- gerd.robberchts@khm.be
- tel. 015 369 300

Voor inhoudelijke info i.v.m. de conferentie:

- eric.goubin@khm.be
- tel. 015 369 305

Locatie studiedag

Katholieke Hogeschool Mechelen
Campus De Ham (*aan Mechelse stadsring,
ter hoogte van de Zandpoortvest*)
Raghenoplein 21
2800 Mechelen

Inschrijven

Via www.sociale-inclusie.be

Hier kan u ook een wegbeschrijving downloaden.

